

پاسخ بہ یکی

استعلام

احتراما بازگشت به نامه شماره

۲/پ/۲۰/۹۷/۷۸۵۵ مورخه ۲۸/۱۱/۹۷

در خصوص استعلام مبنی بر « نحوه صدور

جواز دفن فوت های زیر ۲۴ ساعت در

بیمارستان » به شرح زیر اظهار نظر می گردد:

قبل از پاسخ به استعلام، جا دارد از حسن توجه جنابعالی به موضوع مطروحه قدردانی و تشکر بعمل آید چراکه متأسفانه این اداره کل به کرارت شاهد صدور جوازهای دفن غیر علمی و برخلاف موازین توسط همکاران پزشک در مراکز درمانی (دانشگاهی، دولتی، خصوصی و مطب های شخصی) می باشد که ضمن مخدوش کردن آمار علل مرگ کشوری باعث بوجود آمدن مشکلات عدیده برای سیستم قضایی شده و علاوه بر تضییع حقوق متوفی و بستگان، پاسخگویی همکاران پزشک در محاکمه قضایی و کمیسیونهای تخصصی پزشکی قانونی کشور به همراه دارد؛ لذا ضمن تشکر مجدد از حضرتعالی خواهشمند است، با اتخاذ تدبیری مناسب مفاد پاسخ استعلام به اطلاع تمامی پزشکان شاغل آن بیمارستان برسد تا ضمن توجه به عواقب قانونی صدور اینگونه جواز های دفن، از این پس شاهد تضییع حقوق اشخاص، بیت المال و بروز مشکلات قانونی متعاقب آن برای همکاران پزشک نباشیم؛ لازم به ذکر است پاسخ استعلام بعمل آمده به گونه ای است که علاوه بر نحوه صدور گواهی فوت و جواز دفن مرگهای زیر ۲۴ ساعت بیمارستانی، اصول آن منطبق بر صدور جواز های دفن سایر مرگهای بیمارستانی و غیر بیمارستانی بوده که می تواند مورد استفاده تمامی همکاران پزشک شاغل در بیمارستانها و بخشهای خصوصی قرار گیرد.

پاسخ استعلام :

همانگونه که حضرتعالی عالی مستحضر هستید تعیین علت فوت منوط به ، تشخیص صحیح و دقیق « نوع بیماری » منجر به فوت و مکانیسمهای فوت که توسط آن بیماری آثار مرگ آور خود را اعمال می نماید، می باشد. با توجه به اینکه منابع طب داخلی مرگی که طی ۲۴ ساعت اول از شروع علائم حادث شده باشد را ، «مرگ ناگهانی » دانسته و ارزیابی و تشخیص نوع دقیق بیماری را در این مدت زمانی ، مقدور نمی دانند لذا با توجه به عدم تشخیص دقیق نوع بیماری منجر به فوت ، مسلما امکان صدور گواهی فوت نیز در این موارد وجود ندارد؛ لیکن با عنایت به اینکه این موضوع در تمامی بیماران مصداق نداشته و بیماران هستند که نوع بیماری آنها در زیر ۲۴ ساعت بستری در بیمارستان براساس معاینات ، اقدامات تشخیصی و آزمایشات پاراکلینیکی از نظر علمی مشخص و قابل احراز است ، مراتب استثناء پذیر است و در این موارد پزشک معالج و یا در صورت عدم دسترسی به ایشان، پزشکی که بیشترین اطلاعات پزشکی را از بیماری ، سیر و درمان متوفی دارد ، پس از معاینه جسد با احراز فوت وعدم بازگشت به حیات متوفی و همچنین پس از تعیین علمی علت فوت ، صرفا می توانند مبادرت به صدور « گواهی فوت » نماید به عبارت دیگر صرفا « فوت متوفی » را تایید می کنند ؛ و این قاعده در تمامی متوفیان بستری در بیمارستانها مصداق داشته و تابعه مدت زمان بستری در بیمارستان نمی باشد.

چنانچه پزشک معالج تصمیم به صدور جواز (علاوه بر گواهی فوت) بگیرد، موظف است پس از احراز موارد ذیل مبادرت به صدور جواز دفن نمایند:

1. بیمار در هنگام پذیرش در بیمارستان، در هوشیاری کامل بوده و حتی الامقدور شرح حال از زبان خود بیمار اخذ گردد (جهت رفع شبهه جنحه و جنایت) لذا برای متوفیانی که در بدو ورود به بیمارستان در عدم هوشیاری و یا بدون علائم حیاتی می باشند، به هیچ عنوان جواز دفن نباید صادر گردد.
 2. عدم وجود هرگونه آثار ضرب و جرح و شکستگی استخوانی در معاینه جسد
 3. احراز عدم شکایت از سوی اولیاء دم از اشخاص حقوقی و حقیقی چه در زمان صدور جواز دفن و چه در آینده
 4. در فوت متوفی، اقدامات تشخیصی و درمانی صورت گرفته دخیل نبوده و قصور پزشکی متصور نباشد و بستگان شکایتی از نحوه درمان متوفی نداشته باشند.
- ۵ - مرگ جزء موارد ۱۹ گانه منع صدور جواز دفن درج در ظهر دفترچه صدور گواهی فوت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نباشد
- بدیهی است صدور جواز دفن توسط پزشک معالج بدون احراز هریک از موارد پنجگانه فوق وی را موظف به ارجاع جسد به مقامات قضایی جهت بررسی تعیین علت فوت می کند و در صورت صدور جواز دفن، پزشک معالج علاوه بر ارتکاب تخلف انتظامی از نوع «عدم رعایت نظامات دولتی»، وی را ملزم به پاسخگویی مراجع ذیصلاح می کند.

لازم بذکر است :

1. هرچند که صدور گواهی فوت بر عهده پزشک معالج است؛ لیکن به «استثناء مقامات قضایی»، هیچ مقامی نمی تواند پزشک معالج را، در صورت عدم احراز نوع بیماری و یا مکانیسمهای مرگ منجر به فوت، ملزم به صدور گواهی فوت و یا بدون احراز موارد پنجگانه فوق الذکر، ملزم به صدور جواز دفن نماید و در این موارد می بایست جسد متوفی به مقامات قضایی جهت تعیین علت فوت توسط سازمان پزشکی قانونی ارجاع گردد.

چنانچه پس از ارجاع متوفی به مقامات قضایی جهت بررسی علت فوت، دستور صریح مقامات قضایی مبنی بر صدور جواز دفن متوفی بدون تعیین علت فوت، به پزشک معالج داده شود، پزشک معالج می بایست ضمن ثبت و بایگانی دستور مقام قضایی در پرونده بیمارستانی متوفی، قسمت تعیین علت فوت در جواز دفن متوفی را صرفاً با جمله « جواز دفن بدون تعیین علت فوت بنابه دستور مقام محترم قضایی صادر می گردد»، تنظیم کند تا از پیامدهای قانونی احتمالی بعدی مصون بماند./